

Косівський

ПЕРЕДЗВІН

Газета Косівської міської ради

№ 7 (12)

28 липня 2012 року

Дзвін пролежав у землі 70 років

22 липня 2012 року всю округу Березів облетіла радісна звістка про віднайдення в Середньому Березові закопаного в часи Другої світової війни (десь в 1942-43 роках) церковного дзвона, який пролежав у землі 70 років. Про цю подію після Служби Божої вірян поінформував о. Микола Мединський і продемонстрував знахідку.

Історія середньоберезівських дзвонів досить цікава і драматична. Великий дзвін був вилитий нашими предками 1902 року в Калуші. На ньому до наших днів зберігся напис церковнослов'янською мовою, який передаємо у власному перекладі:

«Цей дзвін був вилитий за Папи римського Леона XIII, найяснішого цісаря Франца-Йосифа і за преосвященного митрополита Кир Андрея графа Шептицького, за Григорія Тим'яка, місцевого священника, декана Пістинського деканату і рицаря ордена Франца-Йосифа, за сотрудника Костянтина Ласійчука.

1902 року вилила дзвонарня Фрацішка і сина Людовіка Фельчинських в Калуші для церкви Успіння Пресвятої Діви в Березові Середньому за виплатою 1600 корон через Ілька Клим'юка і за доданням двох розбитих дзвонів. За відпущення гріхів Іллі, його жінки Анни з Слюсарчуків та їх дітей Василя, Сте-

пана, Магії, Івана, Павла, Юліанни, Параски, Анни, Катерини, Марії.

За Микити Романчича Березовського, співця церковного при допомозі членів комітету Дмитра Малковича Березовського, Миколи Юхно Сулятицького, Степана Клим'юка та інших».

Через 9 років дзвіницю прикрасив се-

редній дзвін з таким написом:

«За душпастирства Всечесного отця Володимира Озаркевича, пароха місцевого. Фундатори цього дзвона Іван Клим'юк, жінка його Олена, син Микола, дружина його Марія і його онуки Іван з жінкою Марією, Антось, Василь, Михайло Клим'юки, всі Березовські. За здоров'я і відпущення гріхів Титулу Церкви святого Храму Успіння Пресвятої Владичиці Богородиці року Божого 1911. Вилитий Антонієм Серафимом в Калуші року 1911».

Коли були придбані два малих дзвони — невідомо. Їх у селі називали «паровиками» (від слова «пара», «двійка»). Розповідають, що дзвони для церкви Успіння Пресвятої Богородиці села Середнього Березова закупили дві бідні сільські дівчини, які заробили гроші тим, що прями нитки на верети.

1932 року всі дзвони розмістили у красивій новозбудованій кам'яній дзвіниці, але послужити церкві і людям їм довелося недовго. Вже 1942 року німецькі загарбники на всіх окупованих територіях почали забирати у релігійних громад дзвони для переплавки на гармати.

Тоді березівські газди вирішили врятувати дзвони.
(Закінчення на 3-й стор.)

Новий рівень співпраці
2 стор.

Збагатилися досвідом
5 стор.

«Лудинь-фест-2012»
8-9 стор.

Стіжки-Зіняків верх
14-15 стор.

Місцеве самоврядування

Обмін досвідом

Новий рівень співпраці

12-13 липня 2012 року в місті Ялті відбувся VIII український муніципальний форум. Програма форуму передбачала два дні роботи.

12 липня відбувся «День місцевого економічного розвитку: підтримка та стимулювання місцевого розвитку в Україні» в рамках спільного проекту федерації канадських муніципалітетів та асоціації міст України «Місцевий економічний розвиток міст України» (MERM), який здійснювався за фінансової підтримки уряду Канади, наданої через канадське агентство міжнародного розвитку та федерації канадських муніципалітетів, а 13 липня – «День державно-приватного партнерства» в рамках співпраці програми розвитку державно-приватного партнерства, що виконувався FHD DEVELOPMENT 360, LLC, та асоціації міст України за фінансової підтримки народу США, наданої через агентство США з міжнародного розвитку (USAID).

Делегацію від Івано-Франківщини представляли голови міст Галича, Болехова, Тлумача, Косова, селища Верховини та села Петрів Тлумачького району.

Зі вступним словом і привітанням та ознайомленням з цілями та програмою Дня місцевого економічного розвитку до учасників форуму звернулись Іван Куліченко, Президент Асоціації міст України, міський голова м. Дніпропетровська та Карен Лейбовічі, Президент Федерації канадських муніципалі-

тетів, м. Едмонтона, Канада.

На пленарному засіданні з питанням Державної політики стимулювання регіонального та

місцевого розвитку виступив Петро Порошенко, Міністр економічного розвитку і торгівлі України. Про впровадження стратегії Асоціації міст України з місцевого економічного розвитку на 2011-2014 роки доповідав Мирослав Пітцик, Віцепрезидент Асоціації міст України з виконавчої роботи. Про Міжнародний досвід планування та впровадження місцевого економічного розвитку розказав Джо Фонтана, мер міста Лондона, провінція Онтаріо, Канада. Досвід синтезу місцевих концепцій соціально-економічного розвитку у формуванні комплексної регіональної стратегії поділився Євген Удод, голова Дніпропетровської обласної ради.

Президент Асоціації міст України Іван Куліченко та Міністр економічного розвитку і торгівлі України Петро Порошенко підписали Меморандум про співпрацю між Асоціацією міст України та Міністерством економічного розвитку і торгівлі України.

Дуже цікавими і насиченими були тематичні семінари у секціях. В перший день я брав участь у секції «Сприятлива інвестиційна політика та місцевий економічний розвиток», де розглядалися питання формування інвестиційної привабливості, маркетингу та брендінгу, підтримки та розвитку місцевого бізнесу, а на другий день — у секції «Проекти державно-приватного партнерства у секторі поводження з твердими побуто-

вими відходами поділилися Богдан Баласинович, керівник національного проекту «Чисте місто». Про те, як успішно організувати співпрацю з бізнесом у зборі та утилізації твердих побутових відходів розповів Сергій Надал, міський голова м. Тернополя; досвідом «АВЕ-Львів» у сфері поводження з відходами в рамках ДПП поділився Олег Гайовишин, керівник ТОВ «АВЕ Львів»; про перспективи використання механізму ДПП для вирішення проблем поводження з твердими побутовими відходами у трьох пілотних містах Програми розвитку державно-приватного партнерства розповів Джейсон Чиж, корпоративний директор Програми розвитку державно-приватного партнерства USAID (США).

Численні запитання учасників форуму засвідчили, що практичне виконання цих завдань в Україні вимагає безпосереднього втручання держави у сферу поводження з твердими побутовими відходами.

Зі звітами щодо результатів кожного окремого семінару виступили Тетяна Коротка, Директор підготовки проектів ДПП, Ігор Жовква, керівник Департаменту іноземних інвестицій та міжнародного співробітництва Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами України, Алан Піпер і Кріс Шугарт, директор та експерт Програми розвитку державно-приватного партнерства USAID.

Простота і доступність, практичність і власна ініціатива — ось запорука успіху стати учасником економічних проектів, які пропонує асоціація міст України.

Микола ФОКШЕЙ,
міський голова Косова

вими відходами».

Про перспективи використання механізму ДПП у сфері поводження з твердими побуто-

Відгомін подій

Життя міста

Голова НРУ Борис Тарасюк з робочим візитом в липні відвідав Івано-Франківську область. В програмі візиту була участь у конференції ОО НРУ Івано-Франківської області, відкриття таборування на Говерлі та відвідини Косова, де зустрівся з мешканцями міста.

У своєму виступі парламентар звернув увагу косівчан на ту складну зовнішньополітичну ситуацію, в якій наразі опиналась Україна. «В такій міжнародній ізоляції Україна не перебувала з 1993 року, — сказав Борис Тарасюк. — За два з половиною роки при владі Янукович умудрився зіпсувати стосунки з усіма основними глобальними гравцями — Росією, ЄС, США». Борис Тарасюк наголосив, що єдина мета Януковича — це втримати владу. На його шляху до цієї мети стоїть демократична опозиція і саме тому

Рух визначився

її лідери за ґратами, і саме тому ця влада приймає антиконституційні закони і будує авторитаризм в Україні.

Лідер РУХу представив попередньо погодженого кандидата від Об'єднаної опозиції на Косівщині — Василя Гладія,

першого заступника Голови Івано-Франківської обласної ради. Політик нагадав присутнім про те, що об'єднана опозиція складається з 7 партій, котрі йтимуть за спільним списком. «Всім нам зараз нелегко, але ув'язненим лідерам опозиції Юлії Тимошенко, Юрію Луценку та іншим набагато важче. Тільки наша перемога восени забезпечить їхнє звільнення», — відзначив Борис Тарасюк.

«Під час всіх минулих виборів, включно з першим туром президентських виборів 2010 року, українці проявили себе, як послідовні прихильники демократичного поступу, — зауважив Борис Тарасюк. — Впевний, що і цього разу громадяни нададуть перевагу демократичним силам, адже цей режим вже остаточно себе дискредитував».

Вл. інф.

Дзвін пролежав у землі 70 років

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.)

вати дзвони і таємно закопати. Великий дзвін, який є дуже важкий, закопали всередині дзвіниці, середній — поруч з дзвіницею, а два малих «паровики» Ігнатюк Микола, син Дмитра — Гаврилів (1911 - 1996), Ігнатюк Степан, син Дмитра — Кокошків (1913 — 1945) та Ігнатюк Іван, син Миколи — Башчиків (1905 — 1956), перенесли на плечах на Петрунівку і закопали на подвір'ї у останнього.

Проїшли роки, двоє з рятівників дзвонів загинули: Степан на радянсько-німецькому фронті на території Польщі, Іван втратив здоров'я у сибірських концтаборах і помер через два тижні після повернення з каторги додому, а Микола змушений був рятуватися від більшовиків і опинився на еміграції в Європі, а потім у Канаді. В кінці 1950-х років дзвони вирішили відкопати і встановити на попередні місця. Але вдалося віднайти тільки один з «паровиків». Місця схову другого дзвона ніхто не знав. Згодом селом поповзли чутки про те, що дружина Івана та їхній старший син таємно вночі вивезли дзвін і продали десь за Дністер. Були навіть такі, що бачили, як вивозили дзвін...

Протягом багатьох років молодший син Івана Ігнатюка Башчикового Тарас (1945 — 2007) неодноразово намагався розшукати дзвін і захистити честь родини, але пошуки результатів не дали.

І ось в липні 1912 року син покійного

Тараса Михайло, який неодноразово чув від батька про захований дзвін, попросив березунів Скільського Миколу та Стріпачука Миколу допомогти йому в пошуках дзвона. Радості не було меж, коли лопата на глибині 30 — 40 сантиметрів натрапила на метал. Це був дзвін! «Паровик!» На ньому є напис старолатинською мовою: «DEVS MEVS AD TE LVCE VIGILO GF», що, ймовірно, означає «Бог мій там, де не змарнований день». Висота віднайденого «паровика» складає 46 сантиметрів, діаметр у нижній частині — 45 сантиметрів. Після реставрації він займе своє гідне місце серед дзвонів-побратимів.

Василь ІГНАТЮК

Відзначили 100-літній ювілей

В Косові на високому рівні пройшла низка заходів, приурочених 100-річчю Монастирської церкви Різдва Івана Хрестителя. Отець і парафіяльна рада церкви приймали жителів і гостей м. Косова та району на урочистості з нагоди відзначення 100-річчя нашого Божого храму.

1 липня презентовано книгу Г.М. Юрчишин та І.С. Ваха, присвячену ювілею церкви. Її віддруковано в чернівецькій фірмі «Колір-друк», а 6 липня о 17 год. привезли мощі Амфілохія Почаївського.

На храмово свято — 7 липня відбулися традиційні ранкове та Архирейське Богослужіння, які проходили за участю Преосвященного Іоана, єпископа Коломийсько-Косівського УПЦ КП, Косівського декана УГКЦ Романа Іванюлика, багатьох священнослужителів, що прибули з інших районів, місцевих парафіян, гостей і туристів з близького і далекого зарубіжжя. Усіх присутніх тепло привітали з подвійним святом Ярослав Шинкарук — голова райдержадміністрації, Андрій Клуб — голова районної ради, Микола Фокшей — міській голова.

Піднесення святкуванню додало і те, що цього дня дуже багато косів'ян отримали різні відзнаки за свій внесок у підготовку до столітнього ювілею

Петро ДМИТРІВ

Відгомін подій

Автоспорт

Раллі повернулося

6-7 липня відбулося міжнародне змагання «Александров Ралі Карпати», яке є другим етапом Відкритого Чемпіонату України з автомобільного спорту (раллі) та другим етапом Кубка Європи з ралі (Східної зони). У ньому взяли участь 56 екіпажів з України, Росії, Білорусі, Литви, Латвії, Естонії.

На Івана, 7 липня, о 18-00, на центральній площі нашого міста тисячі косівчан та гостей мали нагоду побачити фінальну частину раллі, нагородження переможців і закриття «АЛЕКСАНДРОВ РАЛІ КАРПАТИ». Поважних гостей привітав міський голова М. Фокшей.

Ось уже четвертий рік поспіль це раллі традиційно присвячується пам'яті видатного українського спортсмена та інженера Андрія Александрова. Одне з найцікавіших та найскладніших українських ралійних змагань має давню історію — деякі дороги, якими проходить траса «Александров Ралі Карпати», використовувалися ще під час проведення Чемпіонату Радянського Союзу з раллі.

Змагання відбувалися упродовж двох днів. 6 липня гонщики подолали дві міські спецділянки, на які тимчасово перетворилися кілька центральних вулиць Чернівців. Окрім цього, екіпажі взяли участь у церемонії офіційного відкриття перегонів на Соборній площі Чернівців. До

речі, спеціальним гостем цього дня змагань став співак та шоумен Андрій Кузьменко (Кузьма Скрябін), який в одному екіпажі з естонцем Андрусом Лауром, координатором провідної української команди «Mentos Ascania Racing» (саме за її підтримки виступав шоумен), не лише подолав усю дистанцію цього дня, а й посів за його підсумками 12-е місце у загальному заліку.

7 липня на екіпажі чекала найцікавіша частина перегонів — легендарна 27-кілометрова спецділянка «Шурдин», яка проходить через однойменний перевал на висоті понад 1000 м над рівнем моря. Родзинкою гонки зразка 2012-го року стала також 30-кілометрова спецділянка «Буковина», що пролягає біля підніжжя Карпатських гір і ха-

рактеризується покриттям з дрібного гравію та вражаючою середньою швидкістю.

Через передчасне сходження іменитого литовця Витаутаса Швядаса боротьба за подіум розгорнулася між українськими екіпажами Олександра Салюка, Юрія Кочмара, чинного чемпіона України з раллі Валерія Горбаня і Віталія Пушкаря. Також в сутичку старожилів несподівано втрутився росіянин Василь Грязін, якому, попри молодий вік (18 років), вдалося впевнено подолати усю дистанцію і фінішувати на другому місці абсолютного заліку.

Захопивши на початку лідерство, Олександр Салюк-молодший вже на другій спецділянці пробив колесо, на додаток до цього у його машині

відмовив задній диференціал. Таким чином, два допи, що залишилися до сервісу, Олександр їхав фактично на передньопривідній машині, і це істотно погіршило його позицію.

Лідерство ж перехопив Юрій Кочмар, який за всю історію буковинських перегонів, став першим — після батька і сина Салюків — переможцем спецділянки «Шурдин». Проте прокол колеса на фінальній спецділянці відкинув одесита на третю позицію абсолютну.

Не обійшлося без проблем і у чинного чемпіона України Валерія Горбаня. Машина екіпажу «Горбань-Николаєв» упродовж усієї гонки перегрівалася — та так, що другу суботню секцію Горбаню довелося їхати з включеною пічкою (і це майже у 40-градусну спеку!).

Проте чинний чемпіон Валерій Горбань зумів фінішувати на четвертій позиції абсолюту, набравши, таким чином, важливі турнірні очки і посівши другу позицію підсумкового протоколу Чемпіонату України з раллі.

Олександр Салюк-молодший, який після того, як на сервісі було усунуто несправності, таки набрав темп, удруге поспіль (після минулорічної перемоги) — виграв «Александров Ралі Карпати». Друге місце посів Василь Грязін, третім в абсолютному заліку став Юрій Кочмар.

Детальнішу інформацію про «Александров Ралі Карпати» можна знайти на офіційному сайті змагання www.aleksandrov-rally.com.

Відгомін подій

Ретро-
виставка

Кількадесят ретромотоциклів та автівок просто неба — такий подарунок Косову та його гостям на день міста 7 липня зробив місцевий мотоклуб «Highlanders». Члени клубу вже багато років збирають раритетну техніку, але виставляють її на огляд публіки вкрай рідко.

Особливо тішилися побаченим дітлахи. Їм можна було залісти на будь-який мотоцикл чи сісти за кермо першого у Союзу «горбатого» «Запорожця» і на мить відчутти себе справжнім гонщиком. Головне ж — зробити фото на пам'ять. На перший погляд, майже увесь ретропарк — старі нефарбовані розвалюхи. Але це враження оманливе.

— Уся техніка на ходу, — запевняє керівник клубу Василь Курищук. — Їхній зовнішній вигляд вирішили не покращувати, щоб підсилити враження від ретромоделей. Мотоклуб навіть влаштував святковий заїзд на цих мотоциклах до Дня перемоги.

Німецький DKW 1938 року випуску і поруч — трохи молодша радянська «Москва».

— Різниці ніякої не знайдете, бо «Москва» є точною копією «німця», — зауважує Василь Курищук. — Усі тодішні «винаходи» радянського автоімотопрому є лише вкраденими технологіями. Німецькі заводи після війни були повністю вивезені до СРСР. Заводи продовжували випускати німецькі мотоцикли, але вже з радянськими назвами.

Вл. інф.

Освітняни і журналісти Косівщини з великою радістю сприйняли звістку про те, що Президент України Віктор Янукович видав Указом № 418 від 27 червня цього року, яким за вагому особисту заслугу у державотворчій, соціально-економічній, культурно-освітній діяльності, сумлінне і бездоганне служіння українському народові та з нагоди Дня Конституції України нагородив ювілейною медаллю «20 років незалежності

Заслужена відзнака

України» старшого наукового співробітника лабораторії «Гуцульська етнопедагогіка та гуцульщинознавство» Аделю Григорівну Григорук.

Пані Аделя єдина представниця з Косівщини серед 14 прикарпатців, що удостоєні такої нагороди. Від себе особисто додаю, що Аделя Григорівна непересічна творча осо-

бистість: автор багатьох цікавих книг, редактор газети «Освітнянський вісник», заступник головного редактора літературно-митецького і громадсько-суспільного часопису «Гуцулі і Гуцульщина», член НСЖУ.

Ярослав ЩЕРБАНЬ,
заступник голови районної організації НСЖУ

Ремонт
доріг

Протягом червня у рамках підготовки до святкування дня міста 7 липня на Івана косівський дорожньо-ремонтний пункт №4 Коломийської дорожньо-експлуатаційної дільниці (начальник О. Хижняк) провів ямковий ремонт дорожнього покриття вулиць Тараса Шевченка, Степана Бандери, Незалежності, Гвардійської, Івана Франка, Миколи Гоголя, Лисенка та Грушевського.

Робота на цьому не зупинилася і найближчим часом ще відбудеться ямковий ремонт асфальтного покриття провулку Шевченка, а також вулиць Над Гуком та Лісної.

Також грейдером профільовано дорожнє полотно на вулицях Каменярів, Богдана Хмельницького, Ярослава Мудрого, Сагайдачних та Туристичній. Через поломку грейдера не вдалося вчасно закінчити роботи на вулицях: Івасюка, Горбового і Стефурака.

Актуальною для міста залишається також ревізія електрощитових у будинках. При допомозі жителів міста проведено капітальний ремонт електрощитової в будинку на Майдані Незалежності 15 і найближчим часом при сприянні депутата міської ради Дмитра Кравчука (НРУ) буде проведено технічний ремонт елетрощитової у першому під'їзді будинку №42 на вулиці Незалежності.

Василь СЛІПАНЮК,
заступник
міського голови

Збагатилися досвідом

У другу неділю липня члени Косівської районної спілки пасічників, на чолі з її головою Миколою Балашем виїжджали до колеги по хоббі Василя Слизюка, що живе на присілку Облаз у селі Великому Рожені.

Тут пасічники, попри свої чималі навички, все ж таки збагатилися досвідом газдівства. Адже пан Василь має 60 бджолосімей, власноруч виготовив 2 лежаки, має на пасіці невеличкий ставок, город, вирощує ви-

ноград, утримує худобу та птицю.

Спілчани Остап Тим'як з Косова, Іван Лашук із Старих Кут, Василь Кричун з Рожнова, Ігор Черпінський з Трача, Василь Рубанок із Слобідки були подивовані тим, як за всім встигає доглядати пан Василь. А інші колеги засипали його запитаннями стосовно ефективного ведення галузі у гірських умовах.

Петро ГАВУКА
Світлина автора

Проблеми міста

Чи подужаємо стихійні сміттєзвалища?

За чисте довкілля

29 червня у Косові відбувся навчальний тренінг-семінар, який організував «Центр громадських ініціатив». Серед присутніх були і гості з нашого району, а також з США, Києва і Львова.

На зустрічі обговорили заплановані практичні акції з ліквідації 3 стихійних сміттєзвалищ в селах Старих Кутах, Городі та Рибному, а також благоустрій згаданих територій (посадка декоративних дерев і кущів, створення спортивного майданчика тощо).

Також говорили про виготовлення і встановлення 25 бачків для роздільного збору твердих побутових відходів (окремо скло, папір, пластик) у місті Косові, модернізація матеріально-технічного забезпечення (організація та благоустрій 5 пунктів збору сміття) системи збору та вивезення сміття.

Проект реалізується регіональною благодійною організацією «Центр громадських ініціатив» у лютому-серпні 2012 року в рамках конкурсу «За життя у чистому довкіллі!» Антикризисної гуманітарної програми Міжнародного фонду «Відродження». Партнери в реалізації проекту Косівська міська рада, Старокутська та інші сільські ради Косівського району, громадська екологічна організація «Едельвейс», районний відділ освіти Косівської райдержадміністрації, комунальне підприємство «Косівськводосервіс».

Вл. інф.

Як ми Гук прибрали Що з того вийшло?

Ця ідея насправді виникла в нас давно, адже з початком сезону купання часто проводимо час на нашій річці. Проте, насичений концертний графік (3 концерти за останні 20 днів) і відповідно щоденні репетиції, не дозволяли нам втілити цей задум в життя. Нас вражало постійне забруднення сміттям косівчанами, мешканцями вулиці «над Гуком» та відпочиваючими туристами з інших міст нашого найвідомішого і найкрасивішого туристичного об'єкту Гуку, а також повна бездіяльність і безпорадність тут екологічних організацій, як району, так і міста.

І ось, нарешті, ввечері, 10 липня, протягом трьох годин, в складі 5 бійців ми «зачищали територію» від побутового сміття. В акції взяли участь: Оля Гордійчук, яка забезпечила нас рукавицями та сміттєвими пакетами, Славик Солтис, який щойно приїхав з Чикаго, але вже встиг «прозріти» з «чистоти» Косова, Олександр Бондаренко, Сашко Мартинюк та я.

За час прибирання ми зібрали десь 40 мішків (об'ємом 35 літрів кожен) зі сміттям із 150 метрів берегу річки Рибниця і це був далеко не кінець, проте багато сміття було просто не реально дістати між кущами та в траві. Насправді — це було не так легко, як здавалося спочатку, а Славик Солтис навіть порізався розбитою пляшкою під час прибирання. Папір, та все те, що могло згоріти без шкоди для здоров'я, ми спалили на вогні, пластикові пляшки, які склали 80% від всього сміття, сортували окремо, так само окремо складали скляні пляшки та алюмінієві бляшанки.

Під час нашої акції реакція відпочиваючих була різною: хтось сміявся з нас «дурних» (переважно молодь), інші підходили і дякували (переважно старші люди). Хтось питав, що ми за така «дивна» організація,

але переважній більшості було, як завше, байдуже. Зважаючи на те, що сміття було дуже багато, і ми фізично не могли його віднести на утилізацію, то попросили допомоги комунальне підприємство Косова «Міськводоканал», за що ми і висловлюємо подяку керівництву і його працівникам.

Особисто для мене стало очевидним, що пластик — це і є основна загроза, як для Косова, так і для Карпат в цілому, адже практично все сміття — це літрові пляшки від пива і мінеральних вод. То, можливо, варто задуматись над доцільністю використання даної тари в туристичних зонах України? Також, варто згадати і слова

Славіка, який ділився своїм американським досвідом боротьби за чистоту довкілля — одного разу він приніс на пляж пластикову пляшку і за це полісмени виписали йому штраф в розмірі 200 доларів. Чи не пора вже і нам вводити економічну кару за сміття, бо це здається єдиний вихід, для наших несвідомих і безвідповідальних громадян.

P.S. А вже через тиждень після нашої акції знову гори сміття...Та чи варто опускати руки?

Тарас ПАСИМОК

Благодійний фонд громади

Благодійний фонд громади в Долині спільно з групою волонтерів з м. Косова (ВелоКосова) та добровольцями Корпусу Миру США в Україні отримали грант на поліпшення туристичної інфраструктури у Косівському районі.

Грант Посольства Нідерландів, Програма охорони природи та біорізноманіття дозволять розчистити ліс від повалених дерев,

промаркувати туристичні стежки, встановити позначення, а також видати відповідні карти. Благодійний фонд громади очікує з нетерпінням на успішне виконання спільного проекту влітку та восени 2012 року.

Роберт АЙЛЕНД,
доброволець Корпусу Миру США
в Косові

Виставки

Анатолій Калитко — ювіляр

З вагомих творчих доробком зустрів 70-літній ювілей косівський художник, член Національної спілки художників України Анатолій Миколайович Калитко, який впродовж чотирьох десятиліть впевнено крокує складним шляхом художника, водночас працюючи викладачем Косівського інституту прикладного та декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв. Це творчо активний художник-живописець, чудовий педагог і взагалі добра, чуйна і надзвичайно скромна людина.

Анатолій Калитко народився 13 липня 1942 року в селі Оринин Кам'янець-Подільського району Хмельницької області.

Мистецьку освіту здобув у Київському державному художньому інституті (1967-1971) (нині Національна академія образотворчого мистецтва та архітектури). Навчався у провідних українських живописців К. Трохименка, О. Сиротенка, Ю. Ятченка, А. Пляменицького, В. Присталенка.

Живописні роботи художника експонувалися на регіональних, всеукраїнських та міжнародних мистецьких виставках. А. Калитко влаштував дев'ятнадцять персональних виставок, які проходили в залах Івано-Франківського краєзнавчого музею (1986), Косівського музею народного мистецтва та побуту Гуцульщини (1990, 2002, 2004), Коломийського музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття ім. Й. Кобрина (2002), Косівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва (2002), картинної галереї міста Кам'янець-Подільського (2006), Центрального будинку художника НСХУ (2007), Українського фонду культури в Києві (2007, 2010), музею Василя Касіяна у Снятині (2010).

Реалістичний живопис Анатолія Калитка з успіхом експонувався у Філадельфії і Вашингтоні, зокрема у представництві посольства України в США (2007), культурному центрі України в Москві (2008), на виставках у Тюмені й Сургулі (2009).

Великим творчим звітом

художника з нагоди 70-річчя від дня народження стала персональна виставка, організована у виставковій залі Косівської регіональної організації НСХУ. Це двадцять за рахунком персональна виставка. Експозиція об'єднує твори за сорокалітній період і представляє митця в повному обсязі його творчих уподобань. Окрім живописних краєвидів Гуцульщини, розмаїття натюрмортів, портретів талановитих людей нашого краю в експозиції представлені окремі роботи, виконані художником під час симпозіумів живопису у Седневі й Гурзуфі.

Велелюдним було відкриття виставки. Зібralися представники районної влади, міста, митці Косівщини, колеги по роботі, викладачі, студенти і багато шанувальників творчості художника.

Одночасно з відкриттям виставки відбулася презентація книги-альбому «Мелодія живопису Анатолія Калитка» (Івано-Франківськ: Місто НВ, 2012. 128 с., іл). Автори щиро вдячні за сприяння і фінансову підтримку цього видання Народному депутату Верховної Ради України Василю Чуднову, голові Івано-Франківської обласної держадміністрації Михайлу Вишиванюку, заступнику голови Івано-Франківської обласної держадміністрації Роману Іваницькому, голові Косівської районної держадміністрації Ярославу Шинкаруку, голові Косівської районної ради Андрію Клубу, міському голові Миколі

Фокшею.

В альбомі представлено 160 живописних і графічних творів митця різних періодів творчості. Особливу увагу приділено найновішим творам, які не ввійшли до попередніх друкованих видань (Дрогобич, 2002; Маріуполь, 2007).

Це доповнене видання альбому про косівського живописця Анатолія Калитка, присвячене 70-річчю ювілею художника та 40-річчю його творчої і педагогічної діяльності на Гуцульщині. У статтях Людмили Жоголь, Валентини Молинь, Катерини Сусяк розкрито характерні риси особистості Анатолія Калитка як художника і педагога.

Видання містить близько тридцяти світлин, на яких зафіксовані цікаві моменти творчого життя — фрагменти з відкриття персональних виставок у престижних виставкових залах, презентація альбомів, заняття з студентами в аудиторії чи на пленері, участь у міжнародних симпозіумах живопису, навчальних семінарах, спілкування з художниками. У хронологічному порядку подано перелік проведених персональних виставок і перелік основних творів художника (650 позицій). Видання широко презентує вагомий творчий доробок художника-ювіляра.

Твори Анатолія Калитка це вічна спокійна любов до природи і людей. Пейзаж, портрет і натюрморт — це жанри, в яких найповніше виявилася творча

індивідуальність художника. Переважна більшість робіт виконана в техніці олійного живопису. Мова художника зрозуміла і доступна.

Після уважного огляду розумієш, скільки вкладено художником у кожну картину. Врівноважена композиція, вдало підібраний мотив, яскравий соковитий колорит дають емоційне уявлення про А. Калитка-художника.

Значну частку у доробку художника займають портрети народних майстрів Гуцульщини — ткалі Г. Василяшук, різьбярів В. Девдюка, М. Девдюка, В. Гуза, М. Грешиняка, вишивальниці Г. Герасимович.

Карпатські краєвиди і натюрморти А. Калитка зберігаються у багатьох музеях України і приватних колекціях шанувальників у Косові, Коломиї, Івано-Франківську, Львові, Києві, а також за кордоном — у Польщі, Росії, Англії, Німеччині, Канаді та США.

Творчий доробок Анатолія Миколайовича значний, а ще він множить успіхами його вихованців, серед яких сьогодні відомі митці, члени Національної спілки художників України, провідні спеціалісти мистецьких навчальних закладів Косова, Києва, Львова.

Вдячні студенти, колеги по роботі і спілчани Косівської РО НСХУ щиро сердечно вітають Вас, Анатолію Миколайовичу, бажають міцного здоров'я і всіляких гараздів. Нехай і надалі дзвінка мелодія вашого живопису виразно звучить у багатоголосі мистецтва Гуцульщини.

З роси і води Вам, шановний ювіляре!

Валентина МОЛИНЬ,
кандидат мистецтвознавства,
доцент Косівського інституту ЛДМ ЛНАМ

На світлині:
міський голова Микола Фокшей, Анатолій Калитко і його дружина Валентина під час виставки.

Відлуння події

«Лудине-фест-2012»

**Вітальне слово
міського голови
Миколи ФОКШЕЯ**

*Дорогі країни, високоповажні гості!
Велич українського народу визначається його традиціями, шаную до людини, християнським вихованням, нащадками, які уміють зберігати і примножувати батьківську славу.*

Саме таким прикладом є життя і діяльність нашого прикарпатського люду Косівщини і Косова зокрема.

Вікова традиція храмового свята на Різдва Івана Хрестителя в Косові урочисто зберігається нащадками. Низький уклін Вам за це. У своїх строях до нас прибули жителі навколишніх сіл, сусідніх районів, усієї України і навіть Європи та Америки. І не треба запитувати звідки Ви, бо легко, по убері, можна розпізнати з якого села. Багато з нас не має того величавого традиційного одягу, який віками вирізняв кожен населений пункт своєю самобутністю. Колекцію одягу, яку носили наші предки, бачимо в музеї панства Струтинських, в приватних садибах і оживляємо ауру вічності.

Сьогодні в рамках святкування дня міста відбувається II фестиваль традиційного строю та одягу з етнічними мотивами «Лудине». За участю викладачів та студентів нашого Інституту прикладного та декоративного мистецтва Львівської художньої академії мистецтв, наших гостей з навколишніх сіл та Коломийського і Верховинського районів, ми побачили демонстрацію обрядового вбрання з приватних збірок, роботи молодих модельєрів, поринули у світ історії нашого краю з його неперевершеними традиціями...

Весілля! Що може бути святковіше для молодят, для їхніх батьків, друзів? Саме весільне дійство, його підготовка в нашому регіоні є квінтесенцією цього свята. І як заведено при цьому... «Просили Вас тато і мама, і я Вас прошу прийти до нас на весілля!».

Міська рада, голова РДА Ярослав Шинкарук, голова районної ради Клуб Андрій Клуб, громадськість Косова низько вклоняється Вам за повагу, яку Ви проявили до нас своєю присутністю, а організаторам, молодій творчій інтелігенції, велике спасибі за цей фестиваль.

У неділю, 8 липня, у Косові, на території ресторану-готелю «Водограй» вже вдруге відбувся фестиваль етнічного одягу «Лудине-фест». Цьогорічний фестиваль був присвячений костюмам гуцульського весілля. Це була емоційна частина фесту. В рамках фестивалю відбулася перша в Україні виставка весільних рушників, а також унікальний показ гуглі — давніх гуцульських весільних накидок. Покази автентичного одягу змінилися демонстрацією сучасного вбрання з етноелементами. Фестиваль «Лудине», на думку організаторів, має пізнавальний характер, його мета — відродження, пояснення незаслужено забутого і розвиток та підтримка всього нового у сфері культури традиційного одягу. «Лудине» — єдиний фестиваль етно-одягу в Україні і єдиний на Косівщині настільки високого культурного та художнього рівня. Сподіваюсь, що фестиваль буде щорічним і стане таки візитівкою нашого рідного міста Косова. Хочеться вірити, що фест приверне до краю туристів і доведе, що Косів — це модна та мистецька столиця не тільки Гуцульщини, але і всієї України.

Якщо ділитися власними враженнями від «ЛУДИНЕ», то фестиваль БЕЗУМОВНО ВДАВСЯ!!! Я обіцяв читачам газети «КП», що докладу максимум своїх зусиль для успішного проведення фестивалю, то вважаю, що свого слова я дотримав. Звісно, не було змоги його підтримати фінансово, але час, затрачений на рекламу фестивалю в газеті та мережі Інтернет, не пропав марно! Адже для мене день, коли проходить «Лудине» — це найкращий та найважливіший момент за цілий рік! Порівнюючи цьогорічний фестиваль з попереднім, варто відзначити відмінну роботу організаторів, адже всіх мінусів 2011 року, на щастя, вдалося уникнути. Це і красива та велика сцена, відсутність великих пауз під час показів і організованість виступів моделей.

Єдине, що можливо і варто записати в пасив «Лудине-2012» — це проведення фестивалю не 7, а 8 липня. Адже було очевидно, що 7 липня, коли був фінал «Александров раллі» — Косів на день перетворився на Київ, за кількістю людей на вулицях. На фестивалі ж людей було в рази менше. Чесно кажучи я, як і багато косівчан, скептично оцінював і вибір місця проведення фестивалю у ресторані-готелі «Водограй», проте після того, як я побував на «Лудині», вважаю, що та територія просто чудова для такого роду заходів!

Часто буває так, що коли багато людей роблять добре діло, в даному випадку фестиваль, то ті, які докладають найбільше зусиль, чомусь залишаються в тіні, без уваги і відповідно поваги зі сторони глядачів. Щоб виправити цю прикрість, я вирішив поспілкуватись із Оксаною Гордійчук та Богданою Книш — співорганізаторами фестивалю «Лудине».

— Чим фестиваль 2012 відрізнявся від минулорічного?

— Для нас цьогорічний фестиваль — це фестиваль спланований і зrealizований однодумцями. Ми відповідали за те, що відбувалося з першої і до останньої хвилини. Вдалі моменти і недоробки — це все наше. Цього не можемо сказати про минулорічний фестиваль, який хоч і мав назву «Лудине», не повністю залежав від організаторів. В цьому для нас головна відмінність між двома фестивалями.

Щодо кількості людей, то цілком можливо, що минулого року глядачів було більше, все таки фестиваль відбувався 7 липня на свято Івана, коли у Косів на храм сходяться жителі навколишніх сіл. Цього року був вибраний інший день і, що головне, віддалене від центру місце. І якщо ми, можливо, втратили трохи глядачів, то є і добра новина: люди, які прийшли на фестиваль, прийшли на нього цілеспрямовано, тому, що їм це було цікаво, а не тому, що вони потрапили сюди випадково. Нас більше хвилювало те, щоби люди, які завітали на свято, залишилися задоволені видовищем, змогли побачити чи почути щось нове, зачаруватися традиційними діями гуцульського та покутського весілля.

— Хто допоміг вам в організації та проведенні фесту?

— Нам допомагало дуже багато людей. Ми щиро вдячні всім, але особливо хочеться подякувати творчим колективам, які відгукнулися на нашу пропозицію виступити на фестивалі, гостям, які продемонстрували автентичний одяг свого села та внесли нотку місцевого колориту в святкове дійство. Дякуємо

Відлуння події

нашим ведучим Галині Держипільській та Ігорю Маковійчуку, усім авторам, роботи яких були продемонстровані на дефіле, дівчатам і хлопцям за демонстрацію моделей одягу. Висловлюємо подяку викладачам відділів художнього ткацтва, художньої вишивки та моделювання костюму косівського училища та косівського інституту ПДМ за співпрацю. Майстри, які проводили майстер-класи і поділилися своїми вміннями (не тільки продавати свої вироби, а й показати свій творчий доробок) теж заслуговують на добре слово та вдячність.

Окрема подяка людям, які приймали фестиваль на своїй території, і настільки перейнялися фестивалними проблемами, що ми впевнені, не відділяють себе від його організаторів. Йдеться про подружжя Лілії та Ігоря Хом'яків — власників готельно-ресторанного комплексу «Водограй». Подяку заслужили також члени сімей організаторів, які терпіли наші часті відлучення, нескінченні розмови про фестиваль, а ближче до часу проведення свята, без особливої їх згоди, були використані в якості шоферів, будівельників сцени, психотерапевтів (для жіночої частини організаторів) та різноробочих. Навряд чи фестиваль був би таким, яким його змогли побачити глядачі без Богдана Петричука (власника колекції автентичного одягу) та Ганни Фартушинської (організаторки виставки обрядового рушника).

Окрема подяка учасникам гуртів «Лангольери» та «SENSAR», що розважали молодь ближче до вечора та діджею з Івано-Франківська, який організував нічну частину фестивалю — молодіжну етюдосотеку. Особливо тішимося щирими відгуками всіх людей, адже все це робилося тільки для них.

— Розкажіть детальніше про конференцію «Традиція — ознака нації». Які висновки з неї були зроблені?

— У вузькому колі організаторів ми ніколи не називали те, що мало відбутися 7 липня у музеї Михайла Струтинського кон-

ференцією. Для себе ми визначили формат як зустріч та розмову небайдужих і зацікавлених. З приємністю хочемо відзначити нашу співпрацю з директором музею п. Романом Струтинською, яка попри власні сімейні труднощі, радо відгукнулася на пропозицію провести заплановану зустріч та підтримала нас у всьому (ось і ще одна людина, яка вартує подяки). Тематика доповідей охоплювала різні сфери національної культури і не обмежувала авторів у представленні нашої традиції. Про глибину походження гуцульських назв і термінів розповів Любомир Держипільський. Особливо зацікавила слухачів гостя з Києва, філософ Любов Саннікова, розповідь якої

торкнулася правдавної духовної спадщини українців. Викладачі Косівського Інституту Вікторія Дутка та Ніна Стеф'юк своїми доповідями підтвердили високу місію косівської мистецької школи у збереженні традиції та впровадженні її у сучасне середовище. Василь Дутка представив та охарактеризував репродукції невідомих робіт польських художників, в яких змальована Гуцульщина початку ХХ ст. На тлі сучасних мовних реалій вельми цікавим був виступ Василя Шкурмана про гуцульський діалект в сучасній художній літературі. Яскравим моментом зустрічі була розповідь Романи Струтинської про реконструкцію весільних вінків за малюнками Олени Кульчицької та майстер-клас Ірини Панчук з виготовлення паперових квітів. Всі присутні зацікавилися представленням проектом «Архів пам'яті», який презентувала Оксана Гордійчук. Ця акція зосередила зусилля багатьох людей, а особливо студентів, які подали для копіювання родинні фотографії. Архів налічує кілька сотень світлин з різних регіонів України, укладених за темами та хронологією.

У Косові багато особистостей, які займаються науковими дослідженнями і з задоволенням діляться ними. Три з половиною години цієї зустрічі пролетіли, як одна мить,

для повноцінного обговорення часу не залишилося. Висновки дуже прості: одностудійці повинні зустрічатися і розмовляти, аби гуртом зберігати ознаки нашої традиції.

— Чи були якісь мінуси на фестивалі, які варто виправити наступного року?

— Звичайно, проведення дійства такого масштабу не може обійтися без якихось проблем чи проколів. Ми уважно проаналізуємо усі зауваження і спробуємо виправити їх наступного року. Ми вважаємо, що найбільшим недоліком на організації фестивалю була недостатня кількість реклами фестивалю. Маємо інформацію, що багато людей у Косові та інших містах не знали про нашу акцію і жалкують, що не потрапили на «Людине» 2012. На протипагу цієї інформації значимо, що у Інтернеті реклами було достатньо. Якщо на наступний рік визріє потреба у проведенні конференції, спробуємо спланувати її так, щоби більше часу було відведено для обговорення і спілкування.

— Розкажіть детальніше про «Людине» в цифрах: скільки було моделей, модельєрів та майстер-класів, а також продавців сувенірної продукції?

— Про учасників фестивалю розкажемо з задоволенням. До участі у показі моделей сучасного одягу з етнічними мотивами зголосилося 48 модельєрів, які запропонували біля 130 моделей одягу. Глядачі фестивалю мали змогу побачити 8 майстер-класів: гончарство, ткацтво, виготовлення сирних виробів, створення оберегів з сухих квітів, тканинної флористики, шиття традиційного вінка для молоді, пов'язування хустини та виготовлення ляльки-мотанки. Офіційно були запрошені 40 майстрів для участі у виставці-продажі. Організатори обмежили фестивальну територію від продажу китайської продукції, тому обов'язковою умовою для майстрів стала пропозиція продавати тільки те, що вони виготовляють власними руками. В день фестивалю кількість майстрів збільшилася до 50 чоловік, але рівень якості не понизився.

Ми ж від редакції бажали лише щастя, миру та здоров'я, як організаторам фестивалю так і їх сім'ям, щоби на наступний рік це гучніше гуляти на «Людине»! Більше нової інформації, фото та відео знаходьте на офіційному сайті <http://ludine.if.ua/> (автор Стас Михайлюк). Нагадаємо, що фестиваль проводиться виключно зусиллями міської влади, громади та меценатів. Генеральний спонсор фестивалю: WinTrade. Меценати: Володимир Федорчук, Ростислав Держипільський, кредитна спілка «Косівська», ресторан-готель «Водограй», Орест Фокушей

Тарас ПАСИМОК

На світлинах:

фрагменти фестивалю «Людине»
Світлина Романа Печижака

Різне

Згадали війну

22 червня, о 10-00, біля Братської могили в Косові відбувся меморіальний захід з нагоди Дня скорботи та вшанування пам'яті жертв війни в Україні.

У жалобних заходах взяли участь мер міста Микола Фокшей, голова Косівської РДА Ярослав Шинкарук, делегації установ та організацій

міста, представники політичних партій і громадських організацій, жителі міста. Хвилиною мовчання і покладанням квітів та вінків до Меморіалу загиблим воїнам вони вшанували загиблих і померлих у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 років. Також відбувся молебень за участі священників УГКЦ та УПЦ КП.

Тарифи зросли

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики, встановила тарифи на електричну енергію для населення, яке споживає понад 800 кВт.год. на місяць на рівні 95,76 коп. за 1 кВт.год. з 1 липня 2012 року.

На думку НКРЕ це дасть можливість наблизити тарифи на електроенергію для побутових споживачів до економічно обґрунтованого рівня.

Зазначені зміни тарифів на електроенергію не поширюються на:

- багатодітні сім'ї (сім'ї, які виховують 3 і більше дітей);
- прийомні сім'ї (сім'ї, які добровільно взяли на виховання та спільне проживання від одного до чотирьох дітей);
- дитячі будинки сімейного типу (сім'ї, які беруть на виховання та спільне проживання не менш як 5 дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування);
- гуртожитки, дачні, дачно-будівельні кооперативи, гаражно-будівельні кооперативи, об'єднання співвласників багатоквартирних будинків, житлово-будівельні кооперативи та/або товариства, житлово-експлуатаційні організації, тощо;
- населення, яке проживає у будинках, які обладнані електроопалювальними установками, та яке споживає електроенергію до 1800 кВт.год. на місяць у зимовий період;
- населення, яке проживає у багатоквартирних будинках, у яких відсутнє централізоване тепло- та газопостачання, та яке споживає електроенергію до 1800 кВт.год. на місяць у зимовий період.

Енергетики ПАТ «Прикарпаттяобленерго» повідомляють, що підвищення ціни на електроенергію торкнеться невеликої кількості споживачів краю. На разі більше 800 кВт.год. на місяць в Івано-Франківській області споживає лише 0,5% усіх абонентів. Тобто, лише близько 2,5 тисяч з півмільйона побутових споживачів.

Переважно, це — мешканці приватних будинків у приміській зоні, а також негазифікованих населених пунктів, які є у Верховинському районі та у Яремчанській міськраді.

Наблизили Шевченків край

У Косівському музеї народної творчості Михайла Струтинського відкрито виставку «Шевченків край» — пленер 2010-2012 року, присвячений вшануванню пам'яті Великого Кобзаря України та 130-річчю Косівської мистецької школи. Організатор та керівник навчального пленеру для викладачів та студентів Косівського інституту декоративно-прикладного мистецтва ЛНАМ Олекса Близнюк.

Олекса Олексювич уродженець Черкаської землі, здобув освіту в Київському художньо-промисловому технікумі, у Львівському училищі прикладного мистецтва ім. Івана Труша та в Криворізькому педагогічному університеті (диплом з відзнакою). З 1975 року учасник обласних всесоюзних, всеукраїнських, зарубіжних виставок.

У 1996 році він заснував та став президентом Вільної

академії красних мистецтв «Великого Кобзаря України». Він же меценат, організатор, опікун щорічних весняно-осінніх пленерів-практикумів для художників, студентів та школярів з усіх регіонів України.

Вільна академія — могутнє зняття виховання молодих художників й нових взаємин між людьми, як найяскравіше виявлення духовних сил, багатства кращих рис і особливостей народного характеру в безперервному розвитку рис, що становлять гордість українського народу. Основним і пріоритетним завданням Вільної академії є закладення основ вищої мистецької школи в провінції, стати кузницею молодих мистецьких кадрів Черкащини та України.

У навчальному пленері взяли участь викладачі Олекса Близнюк, Віктор Білий, Олександра Питюк; студенти Максим Зацаринний, Андрій Лесів, В'ячеслав Пелипенко, Богдан

Богатчук, Михайло Івантра, Захар Коник, Марта Бельмега, Марта Сов'як, Ася Соломон.

Зупиняючись у селах та містечках, якими мандрував Великий Кобзар, художники та студенти намагалися знайти те, що пов'язує сучасну місцевість з часами Шевченка, аби відшукати таїну поетових почувань, його віру і надію у свій народ.

Переглянувши виставку, необхідно відзначити, що усі роботи виконані на високому рівні. Зокрема акварель студента Богдана Богатчука «Шевченків дуб» сподобалась всім відвідувачам виставки. Виділяється робота олійними фарбами В'ячеслава Пелипенка «Бузок Нечуя-Левицького». Саме ця картина після виставки буде передана музею Нечуя-Левицького.

А про роботи Олекси Близнюка не треба говорити — про них потрібно співати. Вони наче мелодійні звуки музики або

політ грандіозного птаха кличуть у чисто-блакитне небо, де легко дихається. В усьому цьому сповнюється магічна філософія Тараса Шевченка... «свою Україну любіть».

Директор музею Романна Струтинська, директор КПДМ ЛНАМ Святослав Мартинюк, викладачі, студенти, учні школи мистецтв, учасники регіональної благодійної організації «Центр громадських ініціатив», жителі Косівщини, представники інтелігенції Косова (родина Олександра Плосконоса) щиро вдячні Олексі Близнюку за його невгамовну працю наставника та пропагандиста української національної культури.

Романна СТРУТИНСЬКА, директор музею, Ірина ПАНЧУК, старший науковий працівник Косівського музею Михайла Струтинського

Свято молоді

Спорт

Хто сильніший

24 червня в Косові, як і по всій Україні, відбулося святкування Дня молоді. На щастя для молодих косівчан та гостей міста — це свято стало спортивним і музичним одночасно!

На майданчику зі штучним покриттям відбулись змагання із міні-футболу. Переможцем стала команда Косівського РЕМУ ВАТ «Прикарпаттяобленерго», II і III місця поділили між собою команди РВ УМВС та ДЮСШ.

За сприяння судді Націо-

нальної категорії Д. Кравчука на майдані Незалежності провели відкриті першість району з армреслінгу та гирьового спорту. Свою силу і мужність погодились продемонструвати понад 40 учасників. Переможцями з армреслінгу стали Петро Слюсарчук (вагова категорія 75 кг), Дмитро Ковалюк (90 кг) та Дмитро Мосейчук (+90 кг). Абсолютним переможцем став — Дмитро Мосейчук із с. Пістиня. Переможцями відкритої першості району з гирьового виду спорту стали Микола Рабинюк (вагова категорія 75 кг), Дмитро Ковалюк (90 кг) і Дмитро Мосейчук (+90 кг). Абсолютний переможець — Дмитро Ковалюк із м. Косова з результатом 131 раз (гиря 32 кг).

Також у рамках свята о 18.00 відбувся спільний акустичний виступ Реп-проекту «Сенсар» та рок гурту «Лангольери» в приміщенні косівського кафе «Доміно».

AS_TAR

6-7 липня цього року відбулась відкрита першість району із вільної боротьби серед молоді, в якій взяли участь коман-

ди з Косова, Снятина та Коломиї. Всього було 55 учасників. Переможцями у різних вагових групах стали: Володя Сусак, Дмитро Шкрібляк, Назар Павлюк, Станіслав Кішук, Степан Опарик, Павло Кішук, Андрій

Гостюк, Денис Мосейчук, Ігор Михайлинин, Роман Чернелицький, Назар Кравчук.

Переможці та призери нагороджені грамотами та медалями відповідних ступенів.

Дмитро КРАВЧУК

Навчилися добре плавати

Давно закінчилися заняття у загально-освітніх школах, а спортивна секція із греко-римської боротьби пра-

цює досі. На батьківських зборах, які відбулись 29 червня цього року, ми разом із тренером Дмитром Кравчуком ви-

рішили навчити дітей плавати. У басейні на туристичній базі «Байка» наші діти всі навчилися триматись на воді, а більшість на даний час вже плавають. Звичайно, це відповідальний момент, адже басейн глибокий, але при допомозі батьків ми справились із не легким завданням. Ми зробили велику справу, адже вміти плавати — це не тільки здоров'я, а й запорука нещасних випадків на водоймах.

Вдячні керівництву туристичної бази «Байка» за розуміння та орендування басейну за помірну ціну.

Петро ПAVЛЮК,
голова батьківського комітету
спортивної секції із боротьби

*На світлині:
тепер ці хлопці
води не бояться*

Запити молоді

Нещодавно Лілія Тептяєва мала майстер-клас у Косові, а точніше — у Косівському інституті прикладного та декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв. Ініціатором майстер-класу виступив викладач інституту Віталій Сенькович, а активним організатором та координатором заходу була викладач Ганна Фартушинська.

Викладачі разом із студентами різних курсів та відділів виготовляли листівки, використовуючи витинанку та паперову пластику. Було весело і цікаво.

На зустрічі згадали історію листівок та поштівок, розглянули їх зразки. До речі, щодо історії листівки ручної роботи: перша згадка про такі листівки датується близько 500 років до нашої ери. У ті часи вони представляли собою листи папірису, які розцінювалися єгипетськими і китайськими культурами, як вияв добробуту і прояв доброзичливості. Звичайно, вони були зроблені вручну і, по-суті, були першими «hand made» листівками.

У Європі листівки з'явилися набагато пізніше — десь у 15 столітті. У той час не було пошти, і тому листівки доставляли до людей особисто. Через

Поштівки не тільки історія

се процес дарування вітальних листівок в Європі був надзвичайно дорогим, і лише досить заможні люди могли дозволити

собі обмінюватися ними.

У США перші листівки були випущені в 1893 році, і зовсім не призначалися для

надсилання поштою — їх продавали як сувеніри. А якщо під листівками розуміти не тільки поштові картки, але і картки для відкритих листів, або ж «greeting cards», то виявиться, що вік листівок давніший, аніж прийнято вважати. Найдавніша вітальна картка, яку зберігає Британський музей в Лондоні, датована XV століттям, тобто часом початку друкарства в Європі.

З появою друківаних вітальних листівок про «hand made» листівки надовго забули. Лише на початку 90-х у Європі та Америці почали з'являтися фірми, що виготовляли листівки ручної роботи на промисловому рівні. Популярність «нового» виду продукції швидко зростала. І, нарешті, на початку 2000-х перші фірми з виробництва «hand made» листівок з'явилися в Україні.

На своїх майстер-класах Лілія Тептяєва зазвичай пропонує створювати подарункові листівки нестандартної форми — не прив'язано до розміру поштового конверту.

Вл. інф.

Іпотечний кредит

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів №465 від 23 травня 2012 р. встановлено механізм здешевлення вартості іпотечних кредитів для забезпечення доступним житлом громадян України, які потребують поліпшення житлових умов шляхом відшкодування частини процентів за кредитами, отриманими на будівництво чи купівлю житла в житлових будинках (багатоквартирних) чи індивідуальних. Якщо бажані звертаються з таким проханням до банку, їх обов'язково повинні проконсультувати і надати вичерпну інформацію про діючі програми іпотечного кредитування, перш за все — про основні умови надання іпотечного кредиту, про етапи укладення іпотечної кредитної угоди, про вимоги банку до предмету застави, провести розрахунки параметрів іпотечного кредиту.

Згідно згаданої постанови уряду держава погашає кредит у розмірі 13% річних від позики, решту 3% погашає громадянин. До кредитів, яким надається часткова компенсація, встановлюється вимога: нормативна площа житла визначається з розрахунку 40 кв. метрів загальної площі на одного громадянина чи сім'ю з 2-х осіб та 58 кв. метрів загальної площі на сім'ю з трьох і більше осіб.

Для оформлення кредиту потрібно мати перш за все такі документи: паспорт, ідентифікаційний код, довідку про доходи, свідоцтво про шлюб (якщо він зареєстрований), згоду чоловіка чи дружини на одержання кредиту, заяву про надання часткової компенсації процентів.

Іпотечний кредит надається на строк до 15 років з моменту укладення позичальником кредитного договору. Іпотечний кредит може взяти тільки громадянин України, який потребує

поліпшення умов проживання, та відповідає умовам банку щодо позичання. Часткова компенсація надається перш за все тим громадянам, які перебувають на квартирному обліку та молодим сім'ям, які мають дітей, за таких умов:

— щомісячний платіж за кредитним договором не повинен перевищувати 40% сукупного середньомісячного доходу сім'ї (заробітна плата, пенсія, матеріальна чи соціальна допомога), тобто, якщо дохід сім'ї в місяць становить 10 тис. гривень, то сума кредиту не повинна перевищувати 4 тисячі гривень на місяць. При відкритті іпотечного кредиту на житло внесок позичальника не перевищує 25% вартості, тобто якщо житло (будинок чи квартира) коштує 100 тисяч, то позичальник вносить обов'язковий внесок 25 тисяч. За бажанням позичальника розмір внеску може бути збільшено.

При відкритті іпотечного кредиту робиться експертна оцінка житла, яке купується. При порушенні умов експертизи тобто її неправомірності проведення, особа-позичальник має право оскаржити в суді попередньо проведену експертизу і вимагати проведення нової експертної оцінки.

Згідно постанови уряду держава від суми вартості житла сплачує 13%. Іпотечний кредит погашається щомісячними сплатами громадянином протягом строку, зазначеному в договорі, наприклад, протягом 12 років. Позичальник також повинен подавати щороку декларацію про власні доходи до ДПІ. Позичальник має право на разову компенсацію річних, тобто держава сплачує суму 13% від суми кредиту. Право на часткову компенсацію використовується позичальником лише 1 раз і за одним кредитним договором.

**Назар КРАВЧУК,
секретар міської ради**

Проблеми міста

І чужому научаймось

Бібліотечні новини

Конкурс-презентація «Творчі таланти бібліотекарів Косівщини»

21 червня в Косівській центральній бібліотеці пройшов конкурс-презентація «Творчі таланти бібліотекарів Косівщини», де були представлені творчі здобутки праців-

ників бібліотечної спільноти Косівщини. За результатами представлених матеріалів журі визначили переможців: М. Костюк (с.м.т. Яблунів), О. Павлюк (с. Брустури); П. Повшенюк (с. Текуча), К. Юрашук (с. Соколівка), Р. Лазорик (с. Старі Кути №2), О. Ткачук (с. Шепіт), О. Капуляк (с. Акрешори).

Гран-прі отримала завідувач бібліотекою-філіалом с. Бабин Марія Гараджук.

Всім велика подяка за участь.

Бібліотека – центр дозвілля у селі

Нещодавно відбулось зібрання громади у Пеньківському будинку культури. Прийшли люди, яким не байдужа доля сільської бібліотеки. Читальня у присілку дуже потрібна. Бо як би не розвивались і не йшли вперед новітні технології, вони не зможуть замінити книгу.

У наш час книги є недорогим задоволенням, але їх можна взяти та почитати різноманітну періодику у бібліотеці, двері якої завжди широко відчинені для кожного читача. Бібліотека оберігає друковані видання, пропагує звичаї і традиції народу, інформує про творчі надбаня поетів і письменників під час літературних вечорів. Велике значення для дітей мають бібліотечні уроки, на яких бібліотекар розповідає дітям про важливе значення книги.

Р. ЛАЗОРИК,
завідувач бібліотекою
№2 с. Старих Кутів

Вечір спогадів

21 червня 2012 року в Косівській районній бібліотеці спільно з Союзом Українок проведено «Вечір спогадів» про національне виховання дітей косівської інтелігенції у 30-х роках минулого століття. Відбулася перша зустріч першого випуску дитячого садочка, який в той час заснував «Союз Українок». Випускники дитячого закладу, яким уже за 80 поринули в спогади дитинства. Це була хвилююча зустріч зі сльозами на очах...

Працівники відділу обслуговування І. Осадчук та Г. Кікоть створили затишок, відпочиваючу атмосферу: горняк кави, чаю, морозиво і смаченький торт — все, як у дитинстві...

Фінальна гра клубу «Ерудит»

24 червня 2012 року відбулася фінальна гра клубу «Ерудит» «Що? Де? Коли?», в якій взяли участь команди «Мудрі Бджоли», «Фантом», «Старі Меблі».

Гра відбувалася в 3 тури. Переможцем вийшла команда «Старі Меблі». Вітаємо з перемогою!

Бібліоміджесія «Місце бібліотеки в житті громади»

26 червня 2012 року на базі бібліотеки-філіалу с. Космач №1 проведено бібліоміджесію «Місце бібліотеки в житті громади».

Спочатку учасники відвідали церкву св. Петра і Павла. Отець Василь (настоятель церкви) провів екскурсію в храм, який є історичною пам'яткою Гуцульщини.

В роботі заходу взяли Л. Бабій, директор ОУНБ ім. І. Франка, С. Фіцик, завідувач

науково-методичним відділом ОУНБ ім. І.Франка, Г. Колотило, головний методист науково-методичного відділу ОУНБ ім. І.Франка та бібліотечні працівники Верховинської ЦБС.

В обговоренні слухавь взяли участь Параска Головчук, користувач книгозбірні, Параска Бойчук, голова комісії з культури та духовного відродження і зв'язків з діаспорою, Роман Бойчук, депутат, підприємець; Марія Ужитчак, вчитель ЗОШ с. Космач, Ганна Рибчук, представник молоді, Ганна Палійчук, директор школи мистецтв, Ганна Подоляк, шкільний бібліотекар, Дмитро Пожоджук, сільський голова, Михайло Дідишин, власник музею Довбуша, коренепласт, поет.

Новий словник

У кінці першої декади липня видавництво «Писаний Камінь» (директор Михайло Павлюк) випустило у світ цікаву книжку «Словник українських говірок Карпатського регіону: пояснення та походження слів» обсягом 154 сторінки.

Укладач довідника старокуччанин Дмитро Савчук, кандидат технічних наук, завідувач лабораторії шкідливої дії вод інституту водних проблем і меліорації Національної академії аграрних наук України. Але як гуцул-патріот дуже давно став на захист нашої рідної мови.

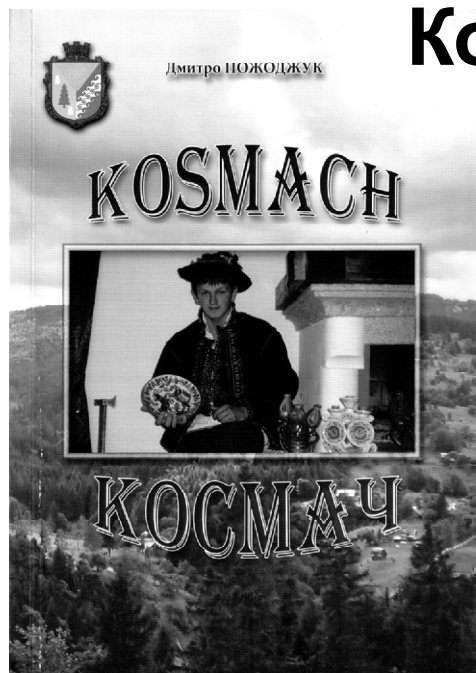
В основу нового словника він поклав понад 1700 слів, широко вживаних у його рідному селі Старих Кутах, а також слів-діалектизмів, записаних від матері, бабусь і жителів се-

лиц Кути, Путила, Верховина, сіл Селятина та Гринєви, міст Вижниці і Косова.

Пан Дмитро дає пояснення слів, їхні іншомовні аналоги, а також загальні характеристики вибраного регіону, інформацію, яка стосується окремих слів. Текст доповнюють кольорові карта «Карпати. Косівський район, 2006» і 22 світліни берегоукріплень на річці Черемош і різних притоках, а також зсуву в с. Черногузи (Вижницький район), що були в липні 2008 року.

Цей словник безумовно сприятиме поглибленому вивченню мови, пізнанню Гуцульщини, стане в пригоді вчителям, студентам, учням, туристам з близького зарубіжжя.

Петро ГАВУКА,
м. Косів

Космач

Так називається нова книга Дмитра Пожоджука, яка побачила світ у видавництві «Писаний Камінь» напередодні відзначення 600-річчя цього найбільшого села на Косівщині.

Видання гарно ілюстроване. Воно розраховане на істориків, краєзнавців, педагогів, туристів, шанувальників прекрасного.

Петро ДМИТРІВ,
м. Косів

Мандри

Краєзнавство

Стіжки-Зіняків верх-Сопка

Стіжки

Хто в'їжджає у Косів автотрасами зі сторони Пістиня, Кут чи Рожнова, прямо перед собою бачить громаддя гори, що домінує над містом на південному заході, і обрисами нагадує великий чотиригранний з заокруглою вершиною стіг соломи чи сіна, яких на полях України не бракує. А що той стіг на своїх верхах вмести ще декілька менших, то й назвав місцевий люд невеликий гірський хребет ще у незапам'ятні часи незатійливо — Стіжки. Коли це трапилося, здогадатися важко, але вже у «четвер 31 августа 1424 года у «Жалованній грамоті Черніговського князя Свидригайла Максиму Владу Драгосиновичу» гора вперше засвітилася в історії саме під такою назвою.

Написаний напівуставом на пергаменті оригінал «Жалованної грамоти» знаходиться у Музеї князів Чарторийських у Кракові. Напівустав — форма кирилиці, яка склалася у XV столітті як спрощення уставу, і яка забезпечувала тодішнім писарям більшу швидкість написання текстів. «Сам той документ має виняткову вагу загальноукраїнську і регіональну ще й тому, — наголошував відомий український вчений історик Іван Крип'якевич, — що написано його староукраїнською мовою у варіанті, звичаному в XV ст. на Покутті. Завдяки цій обставині дана пам'ятка поряд з низкою інших дає змогу створити нерозривний ланцюг історії живої мови з її говорами на території колишнього Галицького князівства».

Брат польського короля

Владислава Ягайла Болеслав Свидригайло (1355-1452), Великий князь Литовський, князь Чернігівський, Новгород-Сіверський, Вітебський, Брянський, до володінь якого належало й Покуття, у Грамоті зокрема зазначає: «Возрвіше есмо на вірную службу нашего вірного слуги на ім'я Максима, інако Влада Драгосиновича, штож ест нам вірно послужил і служит, імеем і даем, і дали есмо ему село на ім'я Косово с монастирем на ріці на Рибниці у волості Снятинской, а на ріці на Черемоші дві поляни Березово і Жабье, а також есмо ему дали — ему с його дітями, його нащадкам і його намістком того перворенное село с тими со всіми пожитки, штож здавна прислужают там яко коли ест у своїх об'їханих границях долго, і широко, і округло, яко об'їхана к нему граница до Рознова через поле поперек на устьє Во-

лово і на устьє Ходосова обчиною горі к Волиці подлі Дубини по нижній конець на верх Волиці обчиною аж до пасіки і обчиною поперек на Стожки, обчиною до Пістині на верх Волівці, а також ему даем і дали есмо со млини, с полями, с ролями, с сіножатми, с луками, с паствами, с водами і с їх истоки, с ріками, с потоками, с криницями, с стави, с озери, с мочіли, с хаші, с дубники, с березники, с бортми с пасіками, с корчовем, с лозем, с горами і с малими горками, с долинами і с лови звіриними і поточінами»...

Якщо пройтися окраїнами дарованого Владу Драгосиновичу майже сімсот років тому села Косова, то можна майже повністю обійти територію теперішніх міста Косова та сіл Вербовця, Старого Косова, Смодної, Черганівки та ще й зачепити добру частину нинішніх угідь сіл Пістиня, Рожнова, Кобак, Старих Кутів і Города. Ця мандрівка видається надзвичайно цікавою ще й тим, що згадані у «Жалованній грамоті» назви тодішніх урочищ, гір і потоків дійшли у первісному звучанні до наших днів: потік Ходосів протікає у селі Кобаках, урочища Дубники і Дубина є у Кутах і Старих Кутах, урочище Волове розділяє Пістинь і Вербовець, гора і річка Волиця — масово приваблюють до себе туристів і відпочивальників. А ось гора Стіжки (її ще знають як Зіняків верх або Сопка) і досі розмежовує Косів з селами Городом, Шешорами і Пістинем.

Стіжки-Зіняків верх

Ніби маленький штрих, але він переконливо доказує, що жив тут гуцульський люд давним давно, і назвав усе навколо на свій лад тонко і влучно ще далеко до початку XV століття, коли потрапив на папір — тобто на пергамент.

Із Стіжків, верхи яких сягають 620 метрів над рівнем моря найкраще відкривається неповторна панорама міста Косова, навколишніх Покутських і Буковинських гір та Покутських густозаселених долин. Більша частина гори вкрита лісом з місцевими корінними породами дерев — буком та подекуди смерекою і ялицею, а на більш освітлених вітровальних місцинах — явором, який через цінну породу і масове вирубування став в інших місцях уже рідкісним. На відкритих східних полянах Стіжків проявляються найшвидше на всю округу строчки і сморчки, а за ними — білі гриби, підсиновики і підберезники. Тримаються тут, до речі, їстівні гриби і найдовше — аж до пізньої темної осені.

Незабутню картину представляє собою гора у будь-яку пору року, особливо у золоту осінь у жовтні, коли листяні дерева покриваються усіма барвами золота і багрецю.

Мають Стіжки також окремі ділянки досить похмурі і непривітні. В одну з них колись косівчани поселили навіть щезника. Як то було, від баби Анни Бурчачки колись дізнався косівський освітянин Ігор Пелипейко, який потім не раз переповідав почуте людям. Він згадував, що від пожилої уже тоді Бурчачки дізнався, що «коли ангели збунтувалися проти Господа Бога, то Він скинув їх з неба на землю. Хто куди впав, то там уже й перебував. То такий, най си преч каже, дідько, чорт. Головний дідько сидить у пеклі, а щезники лишень час від часу навідуються туди, бо не годні без сирчаного духу витримати. Щезники дуже злі, вони напускають на людей хвороби, моровиці. Через того щезника в Косові часто хорували на тифус, а десь раз у десяти-п'ятнадцять літ приходила холера або чума, то люди гинули як мухи. Був у Косові

Краєзнавство

Мандри

файний чоловік, Зіняк. Дуже побожний, офірував на церкву немалі гроші, бо був заможний. Церква Святої Трійці стояла під Міською горою. Зіняк був письменним чоловіком, купував і дарував церкві святі книги. Ото він задумав вигнати шезника. Для цього на дванадцяти Службах Божих посвятили воду, зробили кропило із коси дівчини, що прийняла перше причастя. Воду влили у горщик, зроблений із глини, замішаної на йорданській святій воді, а ліпив горщик гончар після триденного посту, шепотів та причастя. Коли все було готове, Зіняк пішов у ліс так, щоб до півночі зайти під скелю, у якій сидів шезник. Дорогою його щось лякало, кидалося йому під ноги, завивало у деревах, якісь вогники світили то зліва, то справа... Але Зіняк ішов, промовляв молитви та співав псалми — а він знав їх багато — і опівночі став перед скелею. Умочив кропило і покропив навхрест схованку шезника. Що тут зчинилося! З-під землі почувалося страшне виття, дерева захиталися так, що от-от упадуть на сміливця, у яру раз по раз спалахували блискавиці, тріскотів грім, а сірково смерділо так, що чоловік боявся знепритомніти від задухи. Але він гукнув:

— Ізйди, нечиста сило! Шез би ти на дикі ліси, на далекі гори, аби тебе тут не було на віки вічні!

І так три рази по три та все кропив навхрест. І коли він покропив востаннє, зі скелі вирвалося полум'я, а в ньому той, рогатий та хвостатий, шез би! Вогняна куля понеслась понад горою кудись у бік Чорногори. Зіняк уляк, помолвився, вилив решту свяченої води на скелю, і з неї тоненьким струмочком зачуркотіло джуркальце. Але через те, що Зіняк забув закласти: «Аби й духу твого тут не було!», то його трохи лишилося у воді, і виходить він весь час на світ Божий сірководневим газом, який уже не шкодить людям, а тільки допомагає зцілюватися і набиратися богатырської моці. З того часу перестали навідувати Косів моровиці. Вдячні люди назвали гору, з якої Зіняк вигнав шезника, Зіняковим верхом, Зіняковою.

А те сірководневе джерело, вода якого має і смак, і запах, що віддає сіркою, дотепер вірно служить людям. Знахо-

диться воно на висоті близько 550 метрів над рівнем моря у досить похмурій місцині на схилі гори у глибокій ущелині, в яку ніколи не заглядає сонячне проміння, неподалік від села Шешор у лісовому масиві Національного природного парку «Гуцульщина». Впоперек гірського хребта до нього з Косова веде зручна лісова стежка.

Територія ділянки площею 5 гектарів, де знаходиться сірководневе джерело, є цінним природним утвором, має частину погорбованого масиву із чітко виявленим стрімким схилом, у середній частині якого в розпадку гірської системи, складеної аргелітами та алевролітами палеогенових пісковиків, в улоговині саме і виходить на поверхню сірководневе джерело, дебет води котрого сягає 11 літрів на годину. Ціліця має велику наукову та пізнавальну цінність, заслуговує на постійну увагу і потребує догляду за її станом, адже вода дуже помічна від багатьох шлунково-кишкових недуг.

Над криничкою поставили хрест, а потім і капличку. Воду, а також капличку освятив восени 1996 року тепер уже покійний священник Іван Близнюк.

Упорядкували місце довкола пам'ятки природи, офіційно взятої під охорону держави, перекинули через стрімке урвище місток працівники косівського санаторію «Карпатські зорі» з ініціативи теж уже покійного тодішнього директора Андрія Николіюка. Залюбки працювали з дорослими і діти з сіл Снятинського району, що відчували на

Капличка над сірководневим джерелом

собі вплив чорнобильської аварії і в той час оздоровлювалися і навчалися в санаторії. З ініціативи саме цього колективу і постала над джерелом красава і оригінальна капличка (висотою ледь більше метра), виготовлена у формі церковці з нержавіючого металу.

Гарно вирізьблена, ошатна, вона яскраво висвітлила таланти і вмлі руки майстра Юрія Бейсюка. До речі, мінеральна вода на Стіжках стала другою, яку увінчали капличкою його здібність і працьовитість (першим було Цілюще джерело в Пістині на сусідній горі Клифі). На жаль, капличку на Стіжках

чийсь нечисті руки зруйнували.

Хоча тут нечистих ніколи не бракувало. Влітку 1944 року довелося виганяти звідти чорнокоричневих німецьких «щезників», які незважаючи на те, що ще навесні у березні радянські війська звільнили Косів, міцно засіли на вершині Зінякового верха, через що практично був перекритий рух далі у гори. Аж 25 липня вдалося захопити гору, яку росіяни вперто називали поміж собою Сопкою, то дехто й дотепер так на неї каже.

Хоча Стіжки не надто уже і подібні на Сопку. У геоморфології і геології сопка — це загальна назва окремо стоячих горбів і гір з округлою вершиною найчастіше вулканічного походження. Менш-більш сопку Стіжки своїми обрисами нагадують хіба що із східного боку, наприклад, з об'їзної косівської дороги. На жаль, дехто переконає, що Стіжкам приклеїли назву Сопка московські вояки ще задовго до Другої світової війни — чи то ще під час російсько-турецької війни, чи — Першої світової. І все ж ми на це зважати не маємо аж ніяк, не триматися бездумно чужого, а пам'ятати своє рідне, бережно його охороняти і гідно нести у завтрашній день.

Михайло ГОРОДЕНКО
світлина автора

Стіжки-Сопка

Благодійність від щирого серця

Образ для церкви

Сьогодні добре малювати чи різьбити — це ще мало. Вимагається, щоб митець був творчим у сучасному розумінні, щоб він відчував свою добу, йшов паралельно з її темпом. Тарас Стринадюк належить до нової генерації українського мистецтва. Молодий художник студіював школу художньої кераміки при Косівському інституту мистецтв.

Тарас — художник-горянин, сформований в родині різьблярів серед монументальної і «чаклунської» карпатської природи. Тарас працює в техніці пластичної різби по дереву. В його активі десятки робіт, які вражають технічним виконанням деталей, одухотвореністю образів та професійним задумом. Митець бере активну участь в різноманітних мистецьких українських та міжнародних проєктах. Зокрема його твори бачили глядачі Франції, Канади, Греції та Чехії. До того ж він ще і реставратор — рятує знищені гуцульські хрести, старі ікони та інші старожитності, даруючи їм друге життя. Нещодавно, в новозбудованій Косівській греко-католицькій церкві відбулося урочисте посвячення запрестольного образу Святого Василя Великого, який виготовив Тарас. Ми вирішили детальніше розпитати про роботу та життя митця.

— Розкажіть детальніше про образ для церкви. До вас хтось звертався чи це була ваша власна ініціатива?

— Рік тому я прийшов до отця-пароха Романа Іванюлика, з бажанням виготовити ікону для церкви. Порадившись, ми вирішили, що добре було б зробити запрестольну ікону Св. Василя Великого. З благословення отця Романа взявся за неї. Ікона складалась із трьох пластів, які вже в мене вдома склеювали разом. Ззаду образ монтували на чотири поздовжні швелери, які йдуть під невеликий конус, не на клей, а на сухо. Залежно від перепадів температур дерево може звужуватись чи розширюватись, але за час, що я різбив його зовсім не покрутило — це, напевно, боже провидіння. Я був цьому радий. Робота технічно складна. Не мав права на помилку, бо працюю в стилі мікропластики, де перепад висот мінімальний, і кожна доля міліметра дуже важлива. Спочатку було дуже важко, бо надзвичайно великий пласт, але думка про святий образ додавала сил.

— Скільки часу і сил пішло на виготовлення образу?

— Десь 6 місяців. Це інтерпретація не гуцульської різби, а пластичних кривих

ліній. Так, як я вчився на відділі кераміки, то 5 років навчання позначились на моїй творчості. Не сприймаю правильну геометрію під лінійку, але люблю щось живе: квіти чи орнамент, щоб тішило око. Мій тато навчив мене працювати із деревом. Також, мої два старші брати вчилися в нашому Косівському технікумі і теж мене багато чому навчили. Я дивився на їхні роботи і вчився ще від маленького. Потім підріс і пробував їм допомагати. Дуже багато мені дала сім'я. Я хотів бути скульптором і коли в мене був вибір при вступі в КТНХП ім. В. Касіяна, то вибрав відділ художньої кераміки. Спеціально стараюсь робити такі лінії, щоб вони не були рівні — по всій площині в одному стилі. Це не є неакуратність, а такий авторський стиль виконання.

Образ я повоскував натуральним бджолиним воском. Дерево живе і від перепадів температур рухається, тому я віддав перевагу

воску, а не лаку. Важче і довше натирати воском, ніж лакувати, але зате ікона буде довговічна і красива з приємним блиском. В мене власний рецепт приготування цього воску, а варіантів його є безліч. Це є природний матеріал, який не боїться води чи порохи — його легко очистити бархатом.

— Розкажіть трохи про свої інші роботи.

— З маленького віку пам'ятаю, що мій дідусь весь час ходив до церкви. Коли я був малий, то до церкви не ходив, оскільки це було за Союзом, і в школі забороняли. Але з роками відчув духовну потребу, почав молитися зранку і ввечері. Тому навіть мої ранні роботи були пов'язані з християнством. Також я цікавився антикваріатом. Коли приїжджав в нові міста, завжди відвідував храми та музеї. Мені то було цікаво. Пізніше почав товаришувати з людьми, які серйозно займалися антикваріатом. З часом в них з'являлись роботи, які треба було відреставрувати. Я зголосився допомогти, а собі, з їхнього дозволу, залишав зроблені власноруч копії тих стародавніх робіт. Робив це для свого захоплення, без думки, що буду колись професійно цим займатись.

— Скільки років ви вже професійно цим займаєтесь? Чи замовляли твори відомі люди?

— Різьбити почав ще десь в класі шостому, але то були такі початкові шкільні роботи. А так років десять вже займаюсь професійно. Був одного разу цікавий випадок. Друзі, які їздять на фестивалі, часто беруть мої роботи, в тому числі і копії стародавніх христів. Ющенко хотів їх купити, як оригінальні, бо не розпізнав, що це імітація. Проте його попередили, що це лише копії, а він був здивований. І пізніше він замовив в мене оригінальну форму для сиру, у вигляді зрізаної піраміди, а коли розкладається, то виходить хрест. В середині форми вирізьблені ікони. Це була досить оригінальна і цікава робота. Звісно замовляли багато відомих людей, але залишимо їх інкогніто. Я роблю ікони, підсвічники, ручні та нагрудні хрести, які стилізую під старовину.

Тарас ПАСИМОК

